

WYKAZ ZMIAN

DO SZCZEGÓŁOWEGO OPISU OSI PRIORYTETOWYCH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020

1. W treści **Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020:**

1) W rozdziale I. Ogólny Opis Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020 oraz głównych warunków realizacji w podrozdziale Opis systemu wyboru projektów w ramach RPO WM w punkcie IV. Instytucje w systemie wyboru projektów w tabeli Tryby i ścieżki wyboru projektów w ramach RPO WM w części dotyczącej działania 8.6, poddziałania 8.6.1 wiersz w brzmieniu:

8.6	8.6.1	A	konkursowy	nabór zamknięty	IP WUP
		B	konkursowy	nabór zamknięty	IP WUP

otrzymuje brzmienie:

8.6	8.6.1	A	konkursowy	nabór zamknięty/ nabór otwarty od 2019 roku	IP WUP
		B	konkursowy	nabór zamknięty	IP WUP

2) W rozdziale I. Ogólny Opis Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020 oraz głównych warunków realizacji w podrozdziale Opis systemu wyboru projektów w ramach RPO WM w punkcie V. Specyficzne schematy wyboru projektów w ramach RPO WM zapis w brzmieniu:

W ramach poddziałań 3.1.2, 4.3.2, 4.4.2, 4.4.3, 4.5.2, 5.2.2, 5.3.2, 6.1.4, 6.3.1, 7.1.3, 7.2.4, 12.1.3 IZ RPO WM ogłasza nabory ograniczone terytorialnie, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości podziału alokacji środków na poszczególne subregiony.

W ramach poddziałań 9.2.3, 10.1.2, 10.2.2 IP MCP ogłasza nabory ograniczone terytorialnie w ramach wydzielonych alokacji dla danego subregionu w danym poddziałaniu.

otrzymuje brzmienie:

*W ramach poddziałań 3.1.2, 4.3.2, 4.4.2, 4.4.3, 4.5.2, 5.2.2, 5.3.2, 6.1.4, 6.3.1, 7.1.3, 7.2.4, **9.2.3, 10.1.2, 10.2.2**, 12.1.3 IZ RPO WM/ **IP MCP** ogłasza nabory ograniczone terytorialnie, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości podziału alokacji środków na poszczególne subregiony.*

3) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 1 w karcie działania 1.2 *Badania i innowacje w przedsiębiorstwach*, w części dotyczącej poddziałania 1.2.1 w pkt 18:

a) zapis w brzmieniu:

- *limit środków na wsparcie projektów, których beneficjentami są podmioty inne niż mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa: 20 000 000 EUR*

otrzymuje brzmienie:

- *limit środków na wsparcie projektów, których beneficjentami są podmioty inne niż mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa: 30 000 000 EUR*

b) zapis w brzmieniu:

- *limit wydatków przeznaczonych na przygotowanie wyników fazy badawczej do wdrożenia (jako uzupełniający komponent projektu inwestycyjnego) – do 10 % kosztów kwalifikowanych projektu*

otrzymuje brzmienie:

- *limit wydatków przeznaczonych na przygotowanie wyników fazy badawczej do wdrożenia (jako uzupełniający komponent projektu inwestycyjnego) – do 20 % kosztów kwalifikowanych projektu*

4) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 1 w karcie działania 1.2 *Badania i innowacje w przedsiębiorstwach* w pkt 24 po zapisie w brzmieniu:

W przypadku projektów objętych pomocą publiczną poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych, obowiązujących na dzień udzielania wsparcia, w tym w szczególności z rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie: rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 651/2014 z dn. 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz ustawy z dn. 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

usuwa się zapis w brzmieniu:

W przypadku projektów objętych pomocą de minimis poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu ustalany będzie na poziomie równym maksymalnemu poziomowi dofinansowania UE, wynikającemu z właściwych przepisów prawa dotyczących zasad udzielania pomocy publicznej, mających zastosowanie w naborze dla danego poddziałania (nie dotyczy poddziałania 1.2.3).

5) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 1 w karcie działania 1.2 *Badania i innowacje w przedsiębiorstwach*, w części dotyczącej poddziałania 1.2.1 w pkt 24 po zapisie w brzmieniu:

W przypadku pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności nie więcej niż 50% – dotyczy wydatków związanych z uzyskaniem, walidacją i obroną patentów i innych wartości niematerialnych i prawnych.

dodaje się zapis w brzmieniu:

W przypadku pomocy de minimis nie więcej niż:

- **85%**

- 6) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 1 w karcie działania 1.2 *Badania i innowacje w przedsiębiorstwach*, w części dotyczącej poddziałania 1.2.2 w pkt 24 po zapisie w brzmieniu:

W przypadku regionalnej pomocy inwestycyjnej nie więcej niż:

- *mikro i małe przedsiębiorstwa – 55%*
- *średnie przedsiębiorstwa – 45%*
- *pozostali beneficjenci – 35%*

dodaje się zapis w brzmieniu:

W przypadku pomocy de minimis nie więcej niż:

- ***85%***

- 7) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 1 w karcie działania 1.2 *Badania i innowacje w przedsiębiorstwach*, w części dotyczącej poddziałania 1.2.1 w pkt 26 po zapisie w brzmieniu:

typ projektu A:

W przypadku pomocy na projekty badawczo-rozwojowe – zgodnie z właściwymi przepisami prawa dotyczącymi zasad udzielania tej pomocy, jednak nie mniej niż:

- *w przypadku badań przemysłowych – 20%*
- *w przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych – 40%*
w przypadku studium wykonalności – 30 %

dodaje się zapis w brzmieniu:

W przypadku pomocy de minimis – zgodnie z właściwymi przepisami prawa dotyczącymi zasad udzielania tej pomocy, jednak nie mniej niż:

- ***15%***

- 8) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 1 w karcie działania 1.2 *Badania i innowacje w przedsiębiorstwach*, w części dotyczącej poddziałania 1.2.2 w pkt 26 po zapisie w brzmieniu:

W przypadku regionalnej pomocy inwestycyjnej – zgodnie z właściwymi przepisami prawa dotyczącymi zasad udzielania tej pomocy, jednak nie mniej niż:

- *mikro i małe przedsiębiorstwa – 45%*
- *średnie przedsiębiorstwa – 55%*
- *pozostali beneficjenci – 65%*

dodaje się zapis w brzmieniu:

W przypadku pomocy de minimis – zgodnie z właściwymi przepisami prawa dotyczącymi zasad udzielania tej pomocy, jednak nie mniej niż:

- 15%

9) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 1 w karcie działania 1.3 *Małopolskie centra innowacji* w pkt 8 zapis w brzmieniu:

Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług

Liczba wspartych laboratoriów badawczych

otrzymuje brzmienie:

Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług

Liczba wspartych laboratoriów badawczych

(1) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie

10) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 2 w karcie działania 2.1 *E-administracja i otwarte zasoby*, w części dotyczącej poddziałania 2.1.1 w pkt 5 zapis w brzmieniu:

Wsparciem objęte zostaną przedsięwzięcia służące rozwojowi elektronicznej administracji, przyczyniające się do upowszechnienia standardów funkcjonowania cyfrowych urzędów.

Zakres wsparcia obejmuje w szczególności:

- *informatyzację procedur administracyjnych,*
- *zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego,*
- *upowszechnienie elektronicznego obiegu dokumentów,*
- *elektroniczne zarządzanie rejestrami publicznymi,*
- *zapewnienie interoperacyjności istniejących systemów teleinformatycznych oraz ich integracji,*
- *zapewnienie integracji platform lokalnych i regionalnych z platformą ePUAP,*
- *przygotowanie wzorów dokumentów elektronicznych, dla których organem właściwym do określenia wzoru jest jedynie organ JST,*
- *zapewnienie otwartości dostępu do informacji sektora publicznego, w tym tworzenie publicznych treści cyfrowych oraz tworzenie i rozwijanie repozytoriów cyfrowych wraz z zapewnieniem warunków bezpiecznego przechowywania i udostępniania treści cyfrowych, a także przy wykorzystaniu rozwiązań w zakresie Internetu Rzeczy (IoT) w przestrzeni publicznej,*
- *zapewnienie elektronicznej dostępności urzędów i ich usług dla osób niepełnosprawnych zgodnie ze standardami WCAG.*

Ponadto w ramach typu projektu C, w odniesieniu do projektów pozakonkursowych, przewidujących wdrażanie nowych rozwiązań IT w administracji, dopuszcza się możliwość kwalifikowania wsparcia obejmującego tworzenie i rozwijanie platform dystrybucji treści cyfrowych, służących udostępnianiu zasobów cyfrowych, przy wykorzystaniu nowych technologii i aplikacji mobilnych, w tym rozwiązań w zakresie IoT.

Wyłączone ze wsparcia będą w szczególności: wydatki na tworzenie i rozwój platform regionalnych w zakresie dostępu do e-usług (nie dotyczy projektów pozakonkursowych w ramach typu projektu C) oraz wydatki związane z przygotowaniem wzorów dokumentów elektronicznych oraz formularzy elektronicznych, do opracowania których właściwe są organy centralne.

otrzymuje brzmienie:

Wsparciem objęte zostaną przedsięwzięcia służące rozwojowi elektronicznej administracji, **poprzez wdrażanie i upowszechnianie:**

- a) **e-usług publicznych w administracji: usługi administracji dla biznesu (A2B) i obywateli (A2C)**
- b) **usług wewnątrzadministracyjnych (A2A) wspierające dla e-usług publicznych**
- c) **nowych rozwiązań IT w administracji.**

Zakres wsparcia obejmuje **działania przyczyniające się do upowszechnienia standardów funkcjonowania cyfrowych urzędów**, w szczególności:

- **informatyzację procedur administracyjnych w celu świadczenia e-usług publicznych i/lub usług wewnątrzadministracyjnych,**
- **zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego,**
- **zapewnienie automatyzacji pracy administracji publicznej, poprzez wdrożenie systemów wspomagających procesy wewnętrzne urzędów oraz elektroniczne zarządzanie rejestrami publicznymi,**
- **zapewnienie interoperacyjności istniejących systemów teleinformatycznych oraz ich integracji, w tym zapewnienie integracji platform lokalnych i regionalnych z centralną platformą / platformami udostępniającymi e-usługi publiczne,**
- **zapewnienie systemów identyfikacji elektronicznej,**
- **przygotowanie wzorów dokumentów elektronicznych, dla których organem właściwym do określenia wzoru jest jedynie organ JST,**
- **zapewnienie otwartości dostępu do informacji sektora publicznego, w tym tworzenie publicznych treści cyfrowych oraz tworzenie i rozwijanie repozytoriów cyfrowych wraz z zapewnieniem warunków bezpiecznego przechowywania i udostępniania treści cyfrowych, a także przy wykorzystaniu rozwiązań w zakresie Internetu Rzeczy (IoT) w przestrzeni publicznej,**
- **zapewnienie elektronicznej dostępności urzędów i ich usług dla osób z niepełnosprawnościami, zgodnie ze standardami WCAG.**

Ponadto w ramach typu projektu C, w odniesieniu do projektów pozakonkursowych, przewidujących wdrażanie nowych rozwiązań IT w administracji, dopuszcza się możliwość kwalifikowania wsparcia obejmującego tworzenie i rozwijanie platform dystrybucji treści cyfrowych, służących udostępnianiu zasobów cyfrowych, przy wykorzystaniu nowych technologii i aplikacji mobilnych, w tym rozwiązań w zakresie IoT.

Wyłączone ze wsparcia będą w szczególności: **(a)** wydatki na tworzenie i rozwój platform regionalnych w zakresie dostępu do e-usług (nie dotyczy projektów pozakonkursowych w ramach typu projektu C) oraz **(b)** wydatki związane z przygotowaniem wzorów dokumentów elektronicznych oraz formularzy elektronicznych, do opracowania których właściwe są organy centralne, **a także (c) wydatki na zakup lub wytworzenie oprogramowania / narzędzi informatycznych, które na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie są dostępne dla administracji publicznej w sposób nieodpłatny.**

- 11) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 3 w karcie działania 3.4 *Rozwój i konkurencyjność małopolskich MŚP*, w części dotyczącej poddziałania 3.4.3 w pkt 5 zapis w brzmieniu:

Nabycie wyników prac B+R może nastąpić jedynie od: jednostki naukowej w rozumieniu ustawy z dn. 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, posiadającej przyznaną kategorię naukową A+, A lub B, o której mowa w tej ustawie lub przedsiębiorcy posiadającego status centrum badawczo-rozwojowego w rozumieniu ustawy z dn. 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej lub konsorcjum naukowego lub konsorcjum naukowo-przemysłowego (konsorcja składające się wyłącznie z podmiotów wpisujących się w niniejszy katalog) lub niezależną jednostkę, stanowiącą akredytowane laboratorium (posiadające akredytację Polskiego Centrum Akredytacji) lub notyfikowane laboratorium (ujęte w aktualnym wykazie autoryzowanych jednostek certyfikujących i jednostek kontrolujących oraz autoryzowanych laboratoriów, notyfikowanych Komisji Europejskiej i państwom członkowskim Unii Europejskiej).

otrzymuje brzmienie:

*Nabycie wyników prac B+R może nastąpić jedynie od: jednostki naukowej posiadającej przyznaną kategorię naukową **co najmniej B (tj. kategorię B lub wyższą)** lub przedsiębiorcy posiadającego status centrum badawczo-rozwojowego w rozumieniu ustawy z dn. 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej lub konsorcjum naukowego lub konsorcjum naukowo-przemysłowego (konsorcja składające się wyłącznie z podmiotów wpisujących się w niniejszy katalog) lub niezależną jednostkę, stanowiącą akredytowane laboratorium (posiadające akredytację Polskiego Centrum Akredytacji) lub notyfikowane laboratorium (ujęte w aktualnym wykazie autoryzowanych jednostek certyfikujących i jednostek kontrolujących oraz autoryzowanych laboratoriów, notyfikowanych Komisji Europejskiej i państwom członkowskim Unii Europejskiej).*

- 12) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 5 w karcie działania 5.1 *Adaptacja do zmian klimatu* w pkt 5 zapis w brzmieniu:

Głównym celem interwencji realizowanej w ramach działania jest zapewnienie odporności na wpływ zewnętrznych zakłóceń środowiska oraz zapobieganie i minimalizowanie ryzyka wystąpienia klęsk żywiołowych. Mając na uwadze specyfikę województwa, w tym występujące w regionie warunki klimatyczne, budowę geologiczną i hydrologiczną, wśród działań najbardziej istotnych z punktu widzenia adaptacji do zmian klimatu należy wymienić wzmocnienie odporności oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym, takim jak powódź, susza i ruchy masowe. Ważne będzie również wzmocnienie odporności w regionie na ekstremalne zjawiska meteorologiczne i ich następstwa.

Wśród działań najistotniejszych do podjęcia znalazły się inwestycje polegające na zwiększeniu możliwości retencjonowania wody, w tym skierowane na rozwój form małej retencji, jak również np. zagospodarowanie wód opadowych. Poprawa bezpieczeństwa powodziowego będzie również realizowana poprzez: budowę, przebudowę, remont infrastruktury zabezpieczającej przed powodzią i urządzeń wodnych. Inwestycje te będą mogły być realizowane pod warunkiem zapewnienia zgodności z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy powodziowej. Interwencja w działaniu będzie również skierowana na poprawę stanu obszarów zagrożonych deficytem jakościowym lub ilościowym wód. Z uwagi na fakt, iż tereny województwa małopolskiego są obszarem wyjątkowo podatnym na ruchy masowe, konieczne będzie również zaangażowanie środków unijnych na inwestycje, których celem będzie zabezpieczenie przed wystąpieniem osuwania się ziemi. Inwestycje podejmowane będą na terenach zidentyfikowanych zagrożeń i pod warunkiem ekonomicznego uzasadnienia celowości podejmowania takich działań. W celu uzupełnienia zadań z zakresu zwiększenia bezpieczeństwa ludności województwa w kontekście możliwych do wystąpienia klęsk żywiołowych, ze szczególnym uwzględnieniem powodzi, interwencja skierowana będzie na rozwój systemów wczesnego reagowania i ratownictwa. Dzięki organizacji takich systemów w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych możliwe będzie przeprowadzanie skoordynowanych akcji ratunkowych. Jednocześnie tego typu przedsięwzięcia niosą za sobą konieczność odpowiedniego wyposażenia służb ratunkowych w sprzęt techniczny wykorzystywany do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.

otrzymuje brzmienie:

Głównym celem interwencji realizowanej w ramach działania jest zapewnienie odporności na wpływ zewnętrznych zakłóceń środowiska oraz zapobieganie i minimalizowanie ryzyka wystąpienia klęsk żywiołowych. Mając na uwadze specyfikę województwa, w tym występujące w regionie warunki klimatyczne, budowę geologiczną i hydrologiczną, wśród działań najbardziej istotnych z punktu widzenia adaptacji do zmian klimatu należy wymienić wzmocnienie odporności oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym, takim jak powódź, susza i ruchy masowe. Ważne będzie również wzmocnienie odporności w regionie na ekstremalne zjawiska meteorologiczne i ich następstwa.

Wśród działań najistotniejszych do podjęcia znalazły się inwestycje polegające na zwiększeniu możliwości retencjonowania wody, w tym skierowane na rozwój form małej retencji, jak również np. zagospodarowanie wód opadowych. Poprawa bezpieczeństwa powodziowego będzie również realizowana poprzez: budowę, przebudowę, remont infrastruktury zabezpieczającej przed powodzią i urządzeń wodnych. Inwestycje te będą

mogły być realizowane pod warunkiem zapewnienia zgodności z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy powodziowej. Interwencja w działaniu będzie również skierowana na poprawę stanu obszarów zagrożonych deficytem jakościowym lub ilościowym wód. Z uwagi na fakt, iż tereny województwa małopolskiego są obszarem wyjątkowo podatnym na ruchy masowe, konieczne będzie również zaangażowanie środków unijnych na inwestycje, których celem będzie zabezpieczenie przed wystąpieniem osuwania się ziemi. Inwestycje podejmowane będą na terenach zidentyfikowanych zagrożeń i pod warunkiem ekonomicznego uzasadnienia celowości podejmowania takich działań. **Wybrane do dofinansowania inwestycje będą zgodne z celami i kierunkami działań określonymi w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020).** W celu uzupełnienia zadań z zakresu zwiększenia bezpieczeństwa ludności województwa w kontekście możliwych do wystąpienia klęsk żywiołowych, ze szczególnym uwzględnieniem powodzi, interwencja skierowana będzie na rozwój systemów wczesnego reagowania i ratownictwa. Dzięki organizacji takich systemów w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych możliwe będzie przeprowadzanie skoordynowanych akcji ratunkowych. Jednocześnie tego typu przedsięwzięcia niosą za sobą konieczność odpowiedniego wyposażenia służb ratunkowych w sprzęt techniczny wykorzystywany do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.

13) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 5 w karcie działania 5.1 *Adaptacja do zmian klimatu*, w części dotyczącej poddziałania 5.1.1 w pkt 5 zapis w brzmieniu:

Retencjonowanie wody

W ramach poddziałania realizowane będą wszelkie inwestycje o charakterze regionalnym i lokalnym nakierowane na zwiększenie odporności na klęski żywiołowe i niekorzystne zjawiska pogodowe. W tym wsparcie mogą uzyskać projekty z zakresu różnych form małej retencji, rozwoju terenów zalewowych, zagospodarowywania wód opadowych.

Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód. Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód będzie możliwe wyłącznie po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej. W odniesieniu do projektów z zakresu gospodarki wodnej beneficjent będzie musiał zwrócić szczególną uwagę na dokumenty wymagane na etapie przygotowywania inwestycji (np. raport oddziaływania na środowisko, operat wodnoprawny) i znajdujących się w nich zapisach dotyczących spełnienia wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej. Przede wszystkim będzie to dotyczyło przygotowanej w dokumentach oceny działań inwestycyjnych wpływających na stan wód.

Proces aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami oraz opracowanie dokumentów przejściowych, jakimi są Masterplany spowodował, iż na tym etapie wsparcie będzie udzielane na projekty:

- *znajdujące się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, czyli projekty nie mające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód*

- znajdujące się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, czyli projekty które mogą mieć znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy powodziowej. Wsparcie takich projektów nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.

Poddziałanie będzie również skierowane na przedsięwzięcia z zakresu renaturalizacji rzek i potoków, przywracające ciekom wodnym uprzednio uregulowanym lub przekształconym w inny sposób stanu zbliżonego do naturalnego istniejącego przed ingerencją człowieka. Wspierane będą również działania na rzecz renaturyzacji obszarów wodno-błotnych.

Osuwiska

Wsparcie w ramach poddziałania kierowane będzie równolegle na przeciwdziałanie ruchom masowym, których częstotliwość występowania oraz zasięg terytorialny stanowią istotne zagrożenie naturalne w regionie.

Głównym obszarem wsparcia będzie przeciwdziałanie ruchom masowym na terenach zinwentaryzowanych, polegające m.in. na stosowaniu szaty roślinnej, stabilizacji biotechnicznej, zmniejszeniu negatywnego oddziaływania wód gruntowych, opadowych i płynących oraz zwiększeniu stabilności przez wzmacnianie zboczy i zmianę geometrii.

otrzymuje brzmienie:

Retencjonowanie wody

W ramach poddziałania realizowane będą wszelkie inwestycje o charakterze regionalnym i lokalnym nakierowane na zwiększenie odporności na klęski żywiołowe i niekorzystne zjawiska pogodowe. W tym wsparcie mogą uzyskać projekty z zakresu różnych form małej retencji, rozwoju terenów zalewowych, zagospodarowywania wód opadowych. **Pod pojęciem małej retencji rozumie się wszelkie działania techniczne i nietechniczne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie ich zdolności retencyjnych. Realizowane będą działania wykorzystujące kompleksowe zabiegi łączące przyjazne środowisku metody przyrodnicze i techniczne oraz inne najlepsze praktyki przedstawione w Wytycznych do realizacji obiektów małej retencji w Nadleśnictwach oraz Wytycznych do realizacji małej retencji w górach.**

Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód. Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód będzie możliwe wyłącznie po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej. W odniesieniu do projektów z zakresu gospodarki wodnej beneficjent będzie musiał zwrócić szczególną uwagę na dokumenty wymagane na etapie przygotowywania inwestycji (np. raport oddziaływania na środowisko, operat wodnoprawny) i znajdujących się w nich zapisach dotyczących

spełnienia wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej. Przede wszystkim będzie to dotyczyło przygotowanej w dokumentach oceny działań inwestycyjnych wpływających na stan wód.

Proces aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami oraz opracowanie dokumentów przejściowych, jakimi są Masterplany spowodował, iż na tym etapie wsparcie będzie udzielane na projekty:

- znajdujące się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, czyli projekty nie mające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód
- znajdujące się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, czyli projekty które mogą mieć znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy powodziowej. Wsparcie takich projektów nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.

Podziałanie będzie również skierowane na przedsięwzięcia z zakresu renaturalizacji rzek i potoków, przywracające ciekom wodnym uprzednio uregulowanym lub przekształconym w inny sposób stanu zbliżonego do naturalnego istniejącego przed ingerencją człowieka. Wspierane będą również działania na rzecz renaturyzacji obszarów wodno-błotnych.

Formalne warunki specyficzne dla projektów dotyczących retencjonowania wody, które będą podlegały ocenie:

1. czy projekt jest ujęty na:

a) liście nr 1, stanowiącej załącznik nr 2 do Masterplanu dla obszaru dorzecza Wisły – obecność na ww. liście potwierdza brak negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód (ocena pozytywna w ramach kryterium)

lub

b) liście nr 2, stanowiącej załącznik nr 3 do Masterplanu dla obszaru dorzecza Wisły, czyli liście projektów mających znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Współfinansowanie ww. projektów będzie możliwe dopiero po przedstawieniu przez Ministerstwo Środowiska wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w dorzeczach. Do czasu potwierdzenia przez Komisję Europejską zgodności drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w dorzeczach z Ramową Dyrektywą Wodną projekty ujęte na liście nr 2 nie spełnią powyższego kryterium (ocena negatywna w ramach kryterium)

Powyższe warunki nie dotyczą projektów z zakresu zatrzymywania lub zagospodarowania wód opadowych lub roztopowych.

Ocena w ramach kryterium odbywa się w oparciu o oświadczenie przedstawione przez Wnioskodawcę

2. czy projekt z zakresu rozwoju form małej retencji realizowany jest na obszarze jednego województwa - warunek dostępowy dla typu projektu A.

Ocena w ramach kryterium odbywa się w oparciu o oświadczenie przedstawione przez Wnioskodawcę

3. czy projekt z zakresu zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi polegający na zagospodarowaniu wód opadowych jest realizowany na obszarze miast poniżej 100 tys. mieszkańców – warunek dostępowy dla projektów typu C.

Ocena w ramach kryterium odbywa się w oparciu o oświadczenie przedstawione przez Wnioskodawcę

Osuwiska

Wsparcie w ramach poddziałania kierowane będzie równolegle na przeciwdziałanie ruchom masowym, których częstotliwość występowania oraz zasięg terytorialny stanowią istotne zagrożenie naturalne w regionie.

Głównym obszarem wsparcia będzie przeciwdziałanie ruchom masowym na terenach zinwentaryzowanych, polegające m.in. na stosowaniu szaty roślinnej, stabilizacji biotechnicznej, zmniejszeniu negatywnego oddziaływania wód gruntowych, opadowych i płynących oraz zwiększeniu stabilności przez wzmacnianie zboczy i zmianę geometrii.

Formalne warunki specyficzne dla projektów dotyczących przeciwdziałania ruchom masowym, które będą podlegały ocenie:

1. czy Wnioskodawca przedłożył Kartę Rejestracyjną Osuwiska lub Kartę Rejestracyjną Terenu Zagrożonego Ruchami Masowymi.

Warunek zostanie spełniony, jeżeli do wniosku o dofinansowanie zostanie załączona przez Wnioskodawcę Karta Rejestracyjna Osuwiska lub Karta Rejestracyjna Terenu Zagrożonego Ruchami Masowymi zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi uwzględniająca zakres będący przedmiotem wniosku o dofinansowanie

2. czy Wnioskodawca przedłożył dokumentację geologiczno-inżynierską, która była podstawą do wydania pozytywnej rekomendacji Wojewódzkiego Zespołu Nadzorującego realizację zadań w zakresie przeciwdziałania ruchom osuwiskowym oraz usuwania ich skutków

Warunek zostanie spełniony, jeżeli do wniosku o dofinansowanie zostanie załączona przez Wnioskodawcę dokumentacja geologiczno-inżynierska obejmująca zakres zadań przewidzianych w projekcie i która była podstawą do wydania pozytywnej rekomendacji Wojewódzkiego Zespołu Nadzorującego.

3. czy Wnioskodawca przedłożył pozytywną rekomendację Wojewódzkiego Zespołu Nadzorującego realizację zadań w zakresie przeciwdziałania ruchom osuwiskowym oraz usuwania ich skutków.

Warunek zostanie spełniony, jeżeli do wniosku o dofinansowanie zostanie załączona przez Wnioskodawcę pozytywna rekomendacja (opinia merytoryczna) dla realizacji zadań przewidzianych w projekcie wydana przez Wojewódzki Zespół Nadzorujący.

- 4. czy w przypadku projektu realizowanego na terenach zurbanizowanych, tereny te będą wyłączone z dalszej możliwości zabudowy.**

Warunek zostanie spełniony, jeżeli w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zostaną wprowadzone, do momentu zakończenia realizacji projektu, zmiany mające na celu wyłączenie terenu na którym realizowany jest projekt z możliwości dalszej zabudowy.

Ocena zostanie dokonana na podstawie oświadczenia wnioskodawcy załączonego do wniosku o dofinansowanie

- 5. czy projekt przeciwdziałający wystąpieniu osuwiska jest ograniczony wyłącznie do ochrony obiektów zlokalizowanych na terenach zabudowanych**

Warunek zostanie spełniony, jeżeli projekt będzie obejmował działania polegające na:

- zmniejszaniu zagrożenia powstania szkód wyłącznie na terenach, na których zlokalizowana jest jakakolwiek infrastruktura: publiczna, liniowa, techniczna, budynki mieszkalne,**
- przeniesieniu obiektu z terenu zagrożonego ruchami masowymi na teren nie zagrożony.**

Ocena zostanie dokonana na podstawie oświadczenia wnioskodawcy załączonego do wniosku o dofinansowanie.

- 14) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 5 w karcie działania 5.2 *Rozwijanie systemu gospodarki odpadami*, w części dotyczącej poddziałania 5.2.1: w pkt 5 zapis w brzmieniu:

GOSPODARKA ODPADAMI – ZIT

W ramach rozwoju systemu gospodarki odpadami, zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami przewiduje się wsparcie w następujących obszarach:

- budowa/rozbudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, jako uzupełnienie zbiórki selektywnej „u źródła”, w których zbierane będą przynajmniej takie frakcje jak szkło, metale, papier, tworzywa sztuczne, odpady wielkogabarytowe jak również odpady niebezpieczne pochodzące ze strumienia odpadów komunalnych, odpady budowlane, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady zielone itp.**

W ramach PSZOK wsparcie będzie również skierowane na organizację punktów napraw i przygotowania do ponownego użycia, jako element uzupełniający projektu

Wsparcie rozwoju PSZOK będzie miało charakter uzupełniający do systemu selektywnego zbierania odpadów, zapewniając tym samym pozyskanie odpadów nadających się do recyklingu. Przełożenie efektów wprowadzenia na terenie gmin

punktów bezpłatnej zbiórki wybranych kategorii odpadów na wymiar środowiskowy będzie znaczące.

- budowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych oraz zakup nowego taboru samochodowego służącego do odbioru odpadów komunalnych, jako element uzupełniający projektu,*
- przedsięwzięcia związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest.*

Formalne warunki specyficzne dla Poddziałania 5.2.1:

1. w odniesieniu do projektów związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest:

Wsparcie zostanie udzielone jednostkom samorządu terytorialnego, które przeprowadziły inwentaryzację wyrobów zawierających azbest oraz posiadają program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

2. w odniesieniu do pozostałych projektów:

Warunkiem wsparcia inwestycji w tym poddziałaniu będzie ich uwzględnienie w Planie Inwestycyjnym Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego (WPGO) uzgodnionym z Ministrem Środowiska.

Wyjątek stanowią:

- projekty dotyczące wsparcia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, które będą mogły być realizowane przed zatwierdzeniem Planu Inwestycyjnego WPGO. Punkty selektywnego zbierania odpadów będą musiały być ujęte w przekazanym do zatwierdzenia Planie Inwestycyjnym WPGO,*
- projekty dotyczące usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, których zakres będzie musiał wynikać bezpośrednio z obowiązującego na danym terenie programu likwidacji azbestu.*

otrzymuje brzmienie:

GOSPODARKA ODPADAMI – ZIT

W ramach rozwoju systemu gospodarki odpadami, zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami przewiduje się wsparcie w następujących obszarach:

- budowa/rozbudowa/**doposażenie** punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, jako uzupełnienie zbiórki selektywnej „u źródła”, w których zbierane będą przynajmniej takie frakcje jak szkło, metale, papier, tworzywa sztuczne, odpady wielkogabarytowe jak również odpady niebezpieczne pochodzące ze strumienia odpadów komunalnych, odpady budowlane, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady zielone itp.*

W ramach dofinansowywanych projektów jest możliwa realizacja inwestycji w doposażanie istniejących lub budowanych punktów w sprzęt, którego celem byłby wzrost efektywności działania PSZOK. Dofinansowane sprzęty, urządzenia (np. zgniatarka do puszek lub plastiku, rębak do drewna) powinny służyć poprawie funkcjonowania PSZOK w zakresie zwiększenia ilości lub rodzaju zbieranych odpadów, jak również ich jakości. Dopuszczone jest inwestowanie w projekty, które będą stanowiły kolejny etap lub kontynuację przedsięwzięć ujętych w Planie Inwestycyjnym dotyczących rozbudowy, modernizacji lub budowy PSZOK. Wspierane urządzenia, sprzęty nie mogą służyć do przetwarzania odpadów.

W ramach PSZOK wsparcie będzie również skierowane na organizację punktów napraw i przygotowania do ponownego użycia, jako element uzupełniający projektu

Wsparcie rozwoju PSZOK będzie miało charakter uzupełniający do systemu selektywnego zbierania odpadów, zapewniając tym samym pozyskanie odpadów nadających się do recyklingu. Przełożenie efektów wprowadzenia na terenie gmin punktów bezpłatnej zbiórki wybranych kategorii odpadów na wymiar środowiskowy będzie znaczące.

- budowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych oraz zakup nowego taboru samochodowego służącego do odbioru odpadów komunalnych, jako element uzupełniający projektu,
- przedsięwzięcia związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest.

Formalne warunki specyficzne dla Poddziałania 5.2.1:

1. w odniesieniu do projektów związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest:

Wsparcie zostanie udzielone jednostkom samorządu terytorialnego, które przeprowadziły inwentaryzację wyrobów zawierających azbest oraz posiadają program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. **Zakres projektu będzie musiał wynikać bezpośrednio z obowiązującego na danym terenie ww. programu.**

2. w odniesieniu do pozostałych projektów:

Warunkiem wsparcia inwestycji w tym poddziałaniu **jest** ich uwzględnienie w Planie Inwestycyjnym Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego (WPGO) uzgodnionym z Ministrem Środowiska.

- 15) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 5 w karcie działania 5.2 *Rozwijanie systemu gospodarki odpadami*, w części dotyczącej poddziałania 5.2.2 w pkt 5 zapis w brzmieniu:

GOSPODARKA ODPADAMI – SPR

W ramach rozwoju systemu gospodarki odpadami, zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami przewiduje się wsparcie w następujących obszarach:

- *budowa/rozbudowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, jako uzupełnienie zbiórki selektywnej „u źródła”, w których zbierane będą przynajmniej takie frakcje jak szkło, metale, papier, tworzywa sztuczne, odpady wielkogabarytowe jak również odpady niebezpieczne pochodzące ze strumienia odpadów komunalnych, odpady budowlane, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady zielone itp. W ramach PSZOK wsparcie będzie również skierowane na organizację punktów napraw i przygotowania do ponownego użycia, jako element uzupełniający projektu,*

Wsparcie rozwoju PSZOK-ów będzie miało charakter uzupełniający do systemu selektywnego zbierania odpadów, zapewniając tym samym pozyskanie odpadów nadających się do recyklingu. Przełożenie efektów wprowadzenia na terenie gmin punktów bezpłatnej zbiórki wybranych kategorii odpadów na wymiar środowiskowy będzie znaczące.

- *budowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych,*
- *przedsięwzięcia związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest.*

Wsparcie zostanie udzielone jednostkom samorządu terytorialnego, które przeprowadziły inwentaryzację wyrobów zawierających azbest oraz posiadają program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Warunkiem wsparcia inwestycji w tym Poddziałaniu będzie ich uwzględnienie w Planie Inwestycyjnym Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego (WPGO) uzgodnionym z Ministrem Środowiska

Wyjątek stanowią:

- *projekty dotyczące wsparcia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, które będą mogły być realizowane przed zatwierdzeniem Planu Inwestycyjnego WPGO. Punkty selektywnego zbierania odpadów będą musiały być ujęte w przekazanym do zatwierdzenia Planie Inwestycyjnym WPGO,*
- *projekty dotyczące usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, których zakres będzie musiał wynikać bezpośrednio z obowiązującego na danym terenie programu likwidacji azbestu.*

otrzymuje brzmienie:

GOSPODARKA ODPADAMI – SPR

W ramach rozwoju systemu gospodarki odpadami, zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami przewiduje się wsparcie w następujących obszarach:

- *budowa/rozbudowa/**doposażenie** punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, jako uzupełnienie zbiórki selektywnej „u źródła”, w których zbierane będą przynajmniej takie frakcje jak szkło, metale, papier, tworzywa sztuczne, odpady wielkogabarytowe jak również odpady niebezpieczne pochodzące ze strumienia*

odpadów komunalnych, odpady budowlane, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady zielone itp.

W ramach dofinansowywanych projektów jest możliwa realizacja inwestycji w doposażanie istniejących lub budowanych punktów w sprzęt, którego celem byłby wzrost efektywności działania PSZOK. Dofinansowane sprzęty, urządzenia (np. zgniatarka do puszek lub plastiku, rębak do drewna) powinny służyć poprawie funkcjonowania PSZOK w zakresie zwiększenia ilości lub rodzaju zbieranych odpadów, jak również ich jakości. Dopuszczone jest inwestowanie w projekty, które będą stanowiły kolejny etap lub kontynuację przedsięwzięć ujętych w Planie Inwestycyjnym dotyczących rozbudowy, modernizacji lub budowy PSZOK. Wspierane urządzenia, sprzęty nie mogą służyć do przetwarzania odpadów.

W ramach PSZOK wsparcie będzie również skierowane na organizację punktów napraw i przygotowania do ponownego użycia, jako element uzupełniający projektu,

Wsparcie rozwoju PSZOK-ów będzie miało charakter uzupełniający do systemu selektywnego zbierania odpadów, zapewniając tym samym pozyskanie odpadów nadających się do recyklingu. Przełożenie efektów wprowadzenia na terenie gmin punktów bezpłatnej zbiórki wybranych kategorii odpadów na wymiar środowiskowy będzie znaczące.

- budowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych,
- przedsięwzięcia związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest.

Formalne warunki specyficzne dla Poddziałania 5.2.2:

1. w odniesieniu do projektów związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest:

Wsparcie zostanie udzielone jednostkom samorządu terytorialnego, które przeprowadziły inwentaryzację wyrobów zawierających azbest oraz posiadają program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Zakres projektu będzie musiał wynikać bezpośrednio z obowiązującego na danym terenie ww. programu.

2. w odniesieniu do pozostałych projektów:

Warunkiem wsparcia inwestycji w tym Poddziałaniu **jest** ich uwzględnienie w Planie Inwestycyjnym Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego (WPGO) uzgodnionym z Ministrem Środowiska

16) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 5 w karcie działania 5.2 *Rozwijanie systemu gospodarki odpadami*, w części dotyczącej poddziałania 5.2.1 w pkt 9 zapis w brzmieniu:

GOSPODARKA ODPADAMI – ZIT

A. budowa, rozbudowa, przebudowa, punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych wraz z punktami napraw

B. budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji do odzysku, recyklingu i ponownego użycia oraz zakup nowego taboru samochodowego służącego do odbioru odpadów komunalnych

C. przedsięwzięcia związane z usuwaniem azbestu

projekty z obszaru objętego strategią ZIT – miejski obszar funkcjonalny Krakowa – Metropolia Krakowska, ujęte w wykazie projektów zidentyfikowanych w ramach trybu pozakonkursowego

otrzymuje brzmienie:

GOSPODARKA ODPADAMI – ZIT

*A. budowa, rozbudowa, przebudowa, **doposażenie** punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych wraz z punktami napraw*

B. budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji do odzysku, recyklingu i ponownego użycia oraz zakup nowego taboru samochodowego służącego do odbioru odpadów komunalnych

C. przedsięwzięcia związane z usuwaniem azbestu

projekty z obszaru objętego strategią ZIT – miejski obszar funkcjonalny Krakowa – Metropolia Krakowska, ujęte w wykazie projektów zidentyfikowanych w ramach trybu pozakonkursowego

17) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 5 w karcie działania 5.2 *Rozwijanie systemu gospodarki odpadami*, w części dotyczącej poddziałania 5.2.2 w pkt 9 zapis w brzmieniu:

GOSPODARKA ODPADAMI – SPR

A. budowa, rozbudowa, przebudowa, punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych wraz z punktami napraw

B. budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji do odzysku, recyklingu i ponownego użycia

C. przedsięwzięcia związane z usuwaniem azbestu

projekty z obszaru objętego SPR oraz projekty wdrażanie poza obszarem objętym programem, ale na terytorium UE, z uwzględnieniem warunków wynikających z art. 70 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dn. 17 grudnia 2013 r.

otrzymuje brzmienie:

GOSPODARKA ODPADAMI – SPR

*A. budowa, rozbudowa, przebudowa, **doposażenie** punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych wraz z punktami napraw*

B. budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji do odzysku, recyklingu i ponownego użycia

C. przedsięwzięcia związane z usuwaniem azbestu

projekty z obszaru objętego SPR oraz projekty wdrażanie poza obszarem objętym programem, ale na terytorium UE, z uwzględnieniem warunków wynikających z art. 70 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dn. 17 grudnia 2013 r.

18) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 8 w karcie działania 8.6 *Wsparcie na rzecz wydłużania aktywności zawodowej*, w części dotyczącej poddziałania 8.6.1 w pkt 5 zapis w brzmieniu:

W uzasadnionych przypadkach w ramach projektów (w typie A i B) możliwe będzie także doposażenie / wyposażenie stanowisk pracy zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez uczestników / pracodawców mające na celu zapewnienie ergonomii lub bezpieczeństwa stanowiska pracy oraz utrzymanie zatrudnienia, szczególnie przez pracowników dojrzałych (powyżej 50 r.ż). Dodatkowo w przypadku projektów realizowanych w typie B – konieczność doposażenia/wyposażenia stanowisk pracy powinna wynikać wprost z treści opracowanej przez pracodawcę strategii zarządzania wiekiem.

otrzymuje brzmienie:

*W uzasadnionych przypadkach w ramach projektów (**jedynie** w typie A) możliwe będzie także doposażenie / wyposażenie stanowisk pracy zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez uczestników / pracodawców mające na celu zapewnienie ergonomii lub bezpieczeństwa stanowiska pracy oraz utrzymanie zatrudnienia, szczególnie przez pracowników dojrzałych (powyżej 50 r.ż).*

19) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 8 w karcie działania 8.6 *Wsparcie na rzecz wydłużania aktywności zawodowej*, w części dotyczącej poddziałania 8.6.1 w pkt 11 zapis w brzmieniu:

Pracodawcy (z wyłączeniem dużych przedsiębiorstw) oraz ich pracownicy (w szczególności pracownicy powyżej 50 r.ż)

otrzymuje brzmienie:

*Pracodawcy **zatrudniający więcej niż 9 pracowników** (z wyłączeniem dużych przedsiębiorstw) oraz ich pracownicy (w szczególności pracownicy powyżej 50 r.ż)*

20) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.1 w pkt 5 po zapisie w brzmieniu:

Organizacja zajęć dodatkowych służy zwiększaniu szans edukacyjnych dzieci oraz wyrównywaniu zdiagnozowanych deficytów.

dodaje się zapis w brzmieniu:

W ramach poddziałania realizowane będzie także wsparcie w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy – kompetencji, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia, tj.: umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski i ich rodzin), TIK, umiejętności rozumienia (ang. literacy), kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy.

21) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.2 w pkt 5 po zapisie w brzmieniu:

Organizacja zajęć dodatkowych służy zwiększaniu szans edukacyjnych dzieci oraz wyrównywaniu zdiagnozowanych deficytów.

dodaje się zapis w brzmieniu:

W ramach poddziałania realizowane będzie także wsparcie w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy – kompetencji, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia, tj.: umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski i ich rodzin), TIK, umiejętności rozumienia (ang. literacy), kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy.

22) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.3 w pkt 5 zapis w brzmieniu:

W przypadku typu projektu A dotyczącego kompetencji informatycznych oraz związanych z przedmiotami przyrodniczymi i matematyką wsparcie obejmowało będzie rozwijanie kompetencji uczniów oraz wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz sprzęt TIK,

a także wyposażenia pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych i matematyki.

Rozwój kompetencji i umiejętności zawodowych kadr będzie mógł być realizowany jako wsparcie towarzyszące rozwijaniu kompetencji uczniów oraz wyposażaniu szkół w pomoce dydaktyczne oraz sprzęt TIK lub wyposażaniu pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych i matematyki, i może dotyczyć:

- podniesienia kompetencji cyfrowych nauczycieli,
- doskonalenia umiejętności i kompetencji nauczycieli w obszarze przedmiotów przyrodniczych i matematyki związanych z wykorzystaniem nauczania opartego na metodzie eksperymentu.

Pomoc stypendialna przewidziana w ramach poddziałania przyczyniać się będzie do wyrównywania dysproporcji edukacyjnych uczniów w zakresie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej).

otrzymuje brzmienie:

W przypadku typu projektu A **w zakresie** kompetencji informatycznych oraz związanych z przedmiotami przyrodniczymi i matematyką wsparcie obejmowało będzie rozwijanie kompetencji uczniów oraz wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz sprzęt TIK, a także wyposażenia pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych i matematyki.

W przypadku typu projektu D możliwe będzie wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi (z wyłączeniem uczniów zdolnych) w tym w zakresie rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych, tj. umiejętności komunikacyjnych, rozpoznawania i kierowania swoimi emocjami, budowania dobrych relacji z innymi, ustalania i osiągnięcia pozytywnych celów, a także ograniczania destrukcyjnych czy agresywnych zachowań.

Rozwój kompetencji i umiejętności zawodowych **nauczycieli** będzie mógł być realizowany jako wsparcie towarzyszące rozwijaniu kompetencji uczniów i może dotyczyć:

- **kompetencji w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy,**
- **kompetencji i umiejętności nauczycieli w zakresie przygotowania do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów.**

Pomoc stypendialna przewidziana w ramach poddziałania przyczyniać się będzie do wyrównywania **szans** edukacyjnych uczniów w zakresie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej).

23) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.1 w pkt 9 zapis w brzmieniu:

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE – ZIT

A. *tworzenie nowych miejsc przedszkolnych lub dostosowanie istniejących do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami*

B. *rozszerzenie oferty dodatkowej ośrodków wychowania przedszkolnego, w tym pod kątem wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami*

projekty z obszaru objętego strategią ZIT – miejski obszar funkcjonalny Krakowa – Metropolia Krakowska

Typ B musi być łączony z typem A (nie dotyczy projektów realizujących dodatkową ofertę edukacyjną lub specjalistyczną pod kątem wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami).

otrzymuje brzmienie:

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE – ZIT

A. *tworzenie nowych miejsc przedszkolnych lub dostosowanie istniejących do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami*

B. *rozszerzenie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego o **dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów**, w tym pod kątem wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami*

C. ***rozwój u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy***

projekty z obszaru objętego strategią ZIT – miejski obszar funkcjonalny Krakowa – Metropolia Krakowska

*Typ B musi być łączony z typem A (nie dotyczy projektów realizujących dodatkową ofertę edukacyjną lub specjalistyczną pod kątem wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami) **w odniesieniu do konkretnego OWP.***

Typ C nie może być realizowany samodzielnie w odniesieniu do konkretnego OWP.

24) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.2 w pkt 9 zapis w brzmieniu:

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE – SPR

A. *tworzenie nowych miejsc przedszkolnych lub dostosowanie istniejących do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami*

B. *rozszerzenie oferty dodatkowej ośrodków wychowania przedszkolnego, w tym pod kątem wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami*

projekty z obszaru objętego SPR

Typ B musi być łączony z typem A (nie dotyczy projektów realizujących dodatkową ofertę edukacyjną lub specjalistyczną pod kątem wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami).

otrzymuje brzmienie:

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE – SPR

- A. tworzenie nowych miejsc przedszkolnych lub dostosowanie istniejących do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami
- B. rozszerzenie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego o **dotatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów**, w tym pod kątem wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami
- C. **rozwój u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy**

projekty z obszaru objętego SPR

Typ B musi być łączony z typem A (nie dotyczy projektów realizujących dodatkową ofertę edukacyjną lub specjalistyczną pod kątem wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami) **w odniesieniu do konkretnego OWP.**

Typ C nie może być realizowany samodzielnie w odniesieniu do konkretnego OWP.

25) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.3 w pkt 9 zapis w brzmieniu:

EDUKACJA W SZKOŁACH PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE

- A. rozwijanie u uczniów i słuchaczy szkół i placówek kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w zakresie przedmiotów przyrodniczych i matematyki oraz kompetencji informatycznych
- B. rozwój kompetencji i umiejętności zawodowych nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnych narzędzi oraz technologii informacyjnych i komunikacyjnych, nauczania w obszarze przedmiotów przyrodniczych i matematyki oraz pracy metodą eksperymentu
- C. wyrównywanie dysproporcji edukacyjnych uczniów w zakresie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej) poprzez pomoc stypendialną

Typy projektów mogą być łączone. Typ B musi być łączony z typem A. Typ C nie może być realizowany samodzielnie.

otrzymuje brzmienie:

EDUKACJA W SZKOŁACH PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE

- A. rozwijanie u uczniów i słuchaczy szkół i placówek kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy
- B. rozwój kompetencji i umiejętności zawodowych nauczycieli

- C.** wyrównywanie **szans** edukacyjnych uczniów w zakresie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy poprzez pomoc stypendialną
- D.** **wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi (z wyłączeniem uczniów zdolnych), w tym w zakresie rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych**

Typy projektów mogą być łączone. Typ B, C, D musi być łączony z typem A.

- 26) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.3 w pkt 10 zapis w brzmieniu:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym w szczególności organy prowadzące szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne, w tym zawodowe oraz placówki oświatowe prowadzące kształcenie ogólne (w rozumieniu art.2 ust. 5 i 7 ustawy o systemie oświaty).

otrzymuje brzmienie:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Organy prowadzące publiczne i niepubliczne szkoły podstawowe, gimnazjalne, ponadgimnazjalne i ponadpodstawowe oraz placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół zawodowych) obowiązkowo pełnią rolę lidera lub partnera w projekcie.

- 27) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.1 w pkt 11 zapis w brzmieniu:

Główne grupy docelowe w tym obszarze to:

- *dzieci w wieku przedszkolnym (w tym z niepełnosprawnościami) oraz ich rodzice/opiekunowie*
- *kadra ośrodków wychowania przedszkolnego,*
- *ośrodki wychowania przedszkolnego*

otrzymuje brzmienie:

Główne grupy docelowe w tym obszarze to:

- *dzieci w wieku przedszkolnym (w tym z niepełnosprawnościami) oraz ich rodzice/opiekunowie*
- ***nauczyciele zatrudnieni w ośrodkach*** *wychowania przedszkolnego,*
- *ośrodki wychowania przedszkolnego*

28) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.2 w pkt 11 zapis w brzmieniu:

Główne grupy docelowe w tym obszarze to:

- *dzieci w wieku przedszkolnym (w tym z niepełnosprawnościami) oraz ich rodzice/opiekunowie*
- *kadra ośrodków wychowania przedszkolnego,*
- *ośrodki wychowania przedszkolnego*

otrzymuje brzmienie:

Główne grupy docelowe w tym obszarze to:

- *dzieci w wieku przedszkolnym (w tym z niepełnosprawnościami) oraz ich rodzice/opiekunowie*
- ***nauczyciele zatrudnieni w ośrodkach*** *wychowania przedszkolnego,*
- *ośrodki wychowania przedszkolnego*

29) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.3 w pkt 11 zapis w brzmieniu:

Główne grupy docelowe w tym obszarze to:

- *szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne, w tym zawodowe oraz placówki oświatowe prowadzące kształcenie ogólne (w rozumieniu art. 2 ust. 5 i 7 ustawy o systemie oświaty),*
- *uczniowie i słuchacze tych szkół i placówek, w szczególności ze specjalnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami,*
- *kadra tych szkół i placówek w tym nauczyciele przedmiotów ogólnych w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego.*

otrzymuje brzmienie:

Główne grupy docelowe w tym obszarze to:

- ***publiczne i niepubliczne szkoły podstawowe, gimnazjalne, ponadgimnazjalne i ponadpodstawowe, oraz placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół zawodowych)***
- *uczniowie i słuchacze tych szkół i placówek, w szczególności ze specjalnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami,*
- ***nauczyciele tych szkół i placówek.***

30) W rozdziale II. Opis osi priorytetowych w części dotyczącej osi 10 w karcie działania 10.1 *Rozwój kształcenia ogólnego*, w części dotyczącej poddziałania 10.1.3 w pkt 20 zapis w brzmieniu:

Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach finansowania krzyżowego (cross-financingu) nie może łącznie w projekcie przekroczyć 40% finansowania unijnego

otrzymuje brzmienie:

Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych oraz wydatków w ramach finansowania krzyżowego (cross-financingu) nie może łącznie w projekcie przekroczyć 20% finansowania unijnego

2. W załączniku nr 2 **Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań** w tabeli zawierającej wskaźniki produktu:

1) wiersze dotyczące Działania 1.3 w brzmieniu:

Działanie 1.3	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług	szt.	nd	7	SL 2014
	Liczba wspartych laboratoriów badawczych	szt.	nd	14	SL 2014

otrzymują brzmienie:

Działanie 1.3	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług	szt.	nd	7	SL 2014
	Liczba wspartych laboratoriów badawczych	szt.	nd	14	SL 2014
	(1) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	przedsiębiorstwa	nd	zostanie oszacowana	SL 2014

2) wiersze dotyczące Działania 3.2 w brzmieniu:

Działanie 3.2	Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez IOB	szt.	nd	48	SL 2014
	(1) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	przedsiębiorstwa	15	zostanie oszacowana	SL 2014
	(4) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	15	zostanie oszacowana	SL 2014
	(5) Liczba wspieranych nowych przedsiębiorstw	przedsiębiorstwa	15	zostanie oszacowana	SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia w zakresie promocji przedsiębiorczości	szt.	nd	70	SL 2014
	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług	szt.	nd	12	SL 2014
	Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez IOB	szt.	nd	zostanie oszacowana	SL 2014

otrzymują brzmienie:

Działanie 3.2	Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez IOB	szt.	nd	48	SL 2014
	(1) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	przedsiębiorstwa	15	zostanie oszacowana	SL 2014
	(4) Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	15	zostanie oszacowana	SL 2014
	(5) Liczba wspieranych nowych przedsiębiorstw	przedsiębiorstwa	15	zostanie oszacowana	SL 2014
	Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia w zakresie promocji przedsiębiorczości	szt.	nd	70	SL 2014
	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług	szt.	nd	12	SL 2014

3. W załączniku nr 7 **Specyficzne wydatki kwalifikowalne i niekwalifikowalne w poszczególnych działaniach/poddziałaniach dla osi priorytetowych RPO WM w rozdziale II pn. Rodzaje wydatków kwalifikowanych/niekwalifikowanych w poszczególnych działaniach/poddziałaniach dla osi priorytetowych:**

1) w części dotyczącej poddziałania 1.2.1 typ A:

a) kolumna dotycząca wydatków kwalifikowalnych w brzmieniu:

Katalog wydatków kwalifikowalnych w ramach poddziałania obejmuje w szczególności:

- **wydatki kwalifikowalne w ramach pomocy publicznej na projekty badawczo-rozwojowe:**

- *koszty personelu: badaczy, techników i pozostałych pracowników pomocniczych w zakresie, w jakim są oni zatrudnieni bezpośrednio do realizacji prac badawczo-rozwojowych przy danym projekcie – na zasadach określonych w podrozdziale 6.15 Wytycznych*

- *koszty aparatury naukowo-badawczej oraz sprzętu służącego realizacji projektu badawczego, w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu*

Za koszty kwalifikowane uznaje się koszty amortyzacji, obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości oraz na zasadach określonych w podrozdziale 6.12.2 Wytycznych.

- *koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu:*

W przypadku budynków za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty amortyzacji budynków odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie

powszechnie przyjętych zasad rachunkowości oraz na zasadach określonych w podrozdziale 6.12.2 Wytucznych.

W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty dzierżawy (raty dzierżawne bez części odsetkowej) oraz koszty wieczystego użytkowania gruntów (opłaty za użytkowanie wieczyste z wyłączeniem odsetek).

➤ koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne na warunkach pełnej konkurencji, rozumiane jako:

- koszty nabycia wyników badań lub prac rozwojowych, pod warunkiem, że:
  - celem przedsięwzięcia jest prowadzenie dalszych prac badawczo-rozwojowych, zmierzających do opracowania innowacyjnego rozwiązania w oparciu o prace B+R dotyczące nowych właściwości danej technologii lub możliwości jej zastosowania w nowych warunkach związanych z indywidualnymi potrzebami danego przedsiębiorstwa;
  - wyniki badań lub prac rozwojowych zostały nabyte od: jednostki naukowej, posiadającej przyznaną kategorię naukową co najmniej B (tj. kategorię B lub wyższą); przedsiębiorcy posiadającego status centrum badawczo-rozwojowego w rozumieniu ustawy z dn. 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej oraz posiadającego siedzibę na terytorium RP, konsorcjum naukowemu, konsorcjum naukowo-przemysłowemu, niezależnej jednostce, stanowiącej akredytowane laboratorium (posiadające akredytację Polskiego Centrum Akredytacji) lub notyfikowanemu laboratorium (ujęte w obwieszczeniu ministra właściwego ds. gospodarki w sprawie informacji o notyfikowanych jednostkach certyfikujących i jednostkach kontrolujących oraz notyfikowanych laboratoriach lub ujęte w aktualnym wykazie autoryzowanych jednostek certyfikujących i jednostek kontrolujących oraz autoryzowanych laboratoriów, notyfikowanych Komisji Europejskiej i państwem członkowskim Unii Europejskiej), posiadającym siedzibę na terytorium RP;
- koszty podwykonawstwa rozumianego jako zlecenie wykonawcy zewnętrznemu, tj. stronie trzeciej części merytorycznych prac w ramach projektu, z zastrzeżeniem, że prace te można zlecić:

jednostce naukowej, posiadającej przyznaną kategorię naukową co najmniej B (tj. kategorię B lub wyższą), przedsiębiorcy posiadającemu status centrum badawczo-rozwojowego w rozumieniu ustawy z dn. 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej oraz posiadającemu siedzibę na terytorium RP, konsorcjum naukowemu, konsorcjum naukowo-przemysłowemu, niezależnej jednostce, stanowiącej akredytowane laboratorium (posiadające akredytację Polskiego Centrum Akredytacji) lub notyfikowanemu laboratorium (ujęte w obwieszczeniu ministra właściwego ds. gospodarki w sprawie informacji o notyfikowanych jednostkach certyfikujących i jednostkach kontrolujących oraz notyfikowanych laboratoriach lub ujęte w aktualnym wykazie autoryzowanych jednostek certyfikujących i jednostek kontrolujących oraz autoryzowanych laboratoriów, notyfikowanych Komisji Europejskiej i państwem członkowskim Unii Europejskiej), posiadającym siedzibę na terytorium RP.

Zlecenie wykonania części merytorycznych prac w ramach projektu (podwykonawstwo) innym podmiotom niż wskazane powyżej jest dopuszczalne pod warunkiem, że:

a) wnioskodawca, po uprzednim rozeznaniu rynku, wskazał wybranego podwykonawcę we wniosku o dofinansowanie oraz opisał jego potencjał kadrowy i techniczny (jeśli dotyczy), który uznaje się za adekwatny do zakresu i rodzaju powierzonej części prac B+R w projekcie,

lub

b) wnioskodawca prawidłowo określił wymagania dotyczące potencjału kadrowego i technicznego (jeśli dotyczy) stawiane potencjalnemu podwykonawcy, któremu zostanie powierzona realizacja części prac B+R w projekcie,

co podlega ocenie w oparciu o informacje zawarte we wniosku o dofinansowanie, na etapie oceny projektu w kryterium pn. Merytoryczny i techniczny potencjał do realizacji projektu.

W ramach podwykonawstwa należy wykazywać:

- umowy cywilnoprawne z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej,
- umowy z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą.

Koszty podwykonawstwa są wyłączone z podstawy naliczania kosztów pośrednich w projekcie. W przypadku projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych przed 1 stycznia 2018 r. z podstawy naliczania kosztów pośrednich wyłączone są tylko koszty podwykonawstwa obejmujące umowy cywilnoprawne z osobami prawnymi oraz umowy o dzieło z osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą (tj. w przypadku tych projektów koszty umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej oraz umów zleceń z osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą nie pomniejszają podstawy naliczania kosztów pośrednich).

- koszty doradztwa / usług doradczych wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu, pod warunkiem wykazania bezpośredniego powiązania pomiędzy zakresem doradztwa / usług doradczych a zakresem prac badawczo-rozwojowych zaplanowanych w ramach projektu, co podlega ocenie w oparciu o informacje zawarte we wniosku o dofinansowanie, na etapie oceny projektu (koszty te są traktowane analogicznie jak koszty podwykonawstwa, co oznacza, że są one wyłączone z podstawy naliczania kosztów pośrednich),
- koszty ogólne ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu, w tym:
  - koszty materiałów np. surowców, półproduktów, odczynników
  - koszty sprzętu laboratoryjnego (zakupy niezaliczane do kategorii środków trwałych, zgodnie z powszechnie przyjętymi zasadami rachunkowości)
  - koszty elementów służących do budowy i na stałe zainstalowane w prototypie, instalacji pilotażowej lub demonstracyjnej
  - koszty wartości niematerialnych i prawnych zakupionych od podmiotów trzecich na warunkach rynkowych, w formie patentów, licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej: kwalifikowane w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu

Za koszty kwalifikowane uznaje się koszty odpisów amortyzacyjnych oraz koszty ponoszone w wyniku odpłatnego korzystania z wartości niematerialnych i prawnych (np. opłaty licencyjne, najem)

  - koszty odpisów amortyzacyjnych od wartości niematerialnych i prawnych, które zostały wytworzone na indywidualne potrzeby beneficjenta i nie są powszechnie dostępne w sprzedaży, mogą być kwalifikowalne wyłącznie w

pod warunkiem, że te wartości niematerialne i prawne zostały nabyte od: jednostki naukowej, posiadającej przyznaną kategorię naukową co najmniej B (tj. kategorię B lub wyższą); przedsiębiorcy posiadającego status centrum badawczo-rozwojowego w rozumieniu ustawy z dn. 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej oraz posiadającego siedzibę na terytorium RP

- *koszty pośrednie, rozumiane jako koszty operacyjne ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu:*
  - *w przypadku projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych przed 1 stycznia 2018 roku: w wysokości do 17% całkowitych bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych projektu, rozliczane na podstawie wydatków rzeczywiście poniesionych i udokumentowanych, albo*
  - *w przypadku projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych po 1 stycznia 2018 roku: w wysokości równej 17% całkowitych bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych projektu, rozliczane metodą stawki ryczałtowej, na zasadach określonych w podrozdziale 7.5 Wytycznych oraz rozdziale I załącznika nr 7 do SzOOP,*
których katalog obejmuje:
    - *koszty związane z utrzymaniem linii technologicznych, instalacji pilotażowych / demonstracyjnych i podobnych, w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane w projekcie,*
    - *koszty wynajmu budynków, lokali i powierzchni laboratoryjnej, tj. powierzchni przystosowanej do przeprowadzania badań np. ze względu na wymagane certyfikaty lub zastosowane systemy zabezpieczeń – bez aparatury badawczej,*
    - *koszty pośrednie, których katalog został określony w rozdziale I, pkt. 2, Załącznika nr 7 do SzOOP*
- *koszty realizacji studium wykonalności oznaczającego ocenę i analizę potencjału projektu, które ma wesprzeć proces decyzyjny poprzez obiektywne i racjonalne określenie jego mocnych i słabych stron oraz możliwości i zagrożeń z nim związanych, zasobów, jakie będą niezbędne do realizacji projektu, oraz ocenę szans jego powodzenia, kwalifikowalne w wysokości do 80 tys. PLN (koszty te nie są traktowane jako koszty podwykonawstwa, co oznacza, że stanowią one podstawę do wyliczania kosztów pośrednich);*
- **wydatki kwalifikowalne w ramach pomocy publicznej dla MŚP na wspieranie innowacyjności:**
  - *koszty przygotowania wyników fazy badawczej do zastosowania w działalności gospodarczej – kwalifikowalne są w wysokości do 10% kosztów kwalifikowalnych projektu, obejmujące koszty uzyskania, walidacji i obrony patentów i innych wartości niematerialnych i prawnych, w tym:*
    - *przygotowania zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego przez zawodowego pełnomocnika, który zgodnie z przepisami obowiązującymi w danym kraju jest uprawniony do występowania przed właściwym organem ochrony własności przemysłowej*
    - *zgłoszenia przez zawodowego pełnomocnika wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego do właściwego organu w celu uzyskania ochrony przyznawanej przez krajowe, regionalne, unijne lub międzynarodowe organy ochrony własności przemysłowej*

— zakupu, w związku z przygotowaniem zgłoszenia, zgłoszeniem, analiz i ekspertyz prawnych, ekonomicznych, marketingowych i technicznych dotyczących przedmiotu zgłoszenia lub postępowania, w tym w zakresie wyceny wartości własności intelektualnej, perspektyw rynkowych i uwarunkowań prawnych komercjalizacji oraz zarządzania w przedsiębiorstwie prawami własności przemysłowej

oraz koszty opłat związanych ze zgłoszeniem;

• **wydatki kwalifikowalne w ramach pomocy de minimis:**

Do wydatków kwalifikowalnych w ramach pomocy de minimis można zaliczyć wszystkie wydatki wskazane powyżej oraz:

- koszty dotyczące podnoszenia kwalifikacji przez personel badawczy projektu: koszty udziału w specjalistycznych szkoleniach, konferencjach, wizytach studyjnych krajowych i zagranicznych personelu badawczego zatrudnionego bezpośrednio do realizacji projektu pod warunkiem wykazania bezpośredniego związku z przedmiotem danego projektu
- koszty przygotowania wyników fazy badawczej do zastosowania w działalności gospodarczej – kwalifikowalne są w wysokości do 10% kosztów kwalifikowanych projektu, w tym koszty usług w zakresie:
  - badania rynku dla nowego lub istotnie ulepszanego rozwiązania,
  - opracowania procedur dotyczących wykorzystywaniem rynkowym danego rozwiązania
  - certyfikacji
  - wzornictwa.
- koszty najmu i leasingu środków trwałych, w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu, na zasadach określonych w podrozdziale 6.12.3 Wytycznych

W przypadku leasingu (finansowego lub operacyjnego) koszt kwalifikowany stanowi kwota przypadająca na część raty leasingowej wystawionej na rzecz beneficjenta związanej ze spłatą kapitału (bez części odsetkowej i innych opłat) przedmiotu umowy leasingu. Nie stanowi kosztu kwalifikowanego leasing zwrotny. W przypadku kosztów leasingu maksymalna kwota wydatków kwalifikowanych nie może przekroczyć rynkowej wartości dobra będącego przedmiotem leasingu.
- koszty poniesione na instrumenty zabezpieczające realizację umowy o dofinansowanie, o których mowa w podrozdziale 6.11 Wytycznych
- koszty pośrednie, rozliczane metodą stawki ryczałtowej w wysokości równej 17% całkowitych bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych projektu, na zasadach określonych w podrozdziale 7.5 Wytycznych oraz rozdziale I załącznika nr 7 do SzOOP, których katalog obejmuje:
  - koszty związane z utrzymaniem linii technologicznych, instalacji pilotażowych / demonstracyjnych i podobnych, w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane w projekcie,
  - koszty wynajmu budynków, lokali i powierzchni laboratoryjnej, tj. powierzchni przystosowanej do przeprowadzania badań np. ze względu na wymagane certyfikaty lub zastosowane systemy zabezpieczeń – bez aparatury badawczej,
  - koszty pośrednie, których katalog został określony w rozdziale I, pkt. 2, Załącznika nr 7 do SzOOP.

W odniesieniu do projektów wybranych do dofinansowania w konkursach ogłoszonych po 1 stycznia 2018 roku zastosowanie ma zasada, zgodnie z którą w przypadku, gdy w projekcie nie przewiduje się kwalifikowania wydatków w ramach kategorii obejmującej koszty personelu, koszty pośrednie nie stanowią wydatków kwalifikowalnych w tym projekcie (dotyczy każdego rodzaju pomocy).

Uproszczonych metod rozliczania wydatków nie można stosować w przypadku, gdy realizacja projektu jest zlecona w całości wykonawcy zgodnie z podrozdziałem 6.5 Wytycznych.

W odniesieniu do projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych przed 1 stycznia 2018 roku zastosowanie ma następująca zasada: W ramach jednego projektu możliwe jest zastosowanie wyłącznie jednej ze wskazanych metod rozliczania kosztów pośrednich, tj. nie dopuszcza się możliwości rozliczania części kosztów pośrednich na podstawie wydatków rzeczywiście poniesionych (w ramach pomocy publicznej na projekty badawczo-rozwojowe), a w pozostałej części – rozliczania tych kosztów za pomocą stawki zryczałtowanej (w ramach pomocy de minimis). Wybór metody rozliczania kosztów pośrednich powinien wynikać w szczególności ze specyfiki danego projektu oraz możliwości uzyskania wsparcia z pomocy de minimis w wysokości zgodnej z limitami, wynikającymi z właściwych przepisów prawa dotyczących zasad udzielania tej pomocy.

otrzymuje brzmienie:

Katalog wydatków kwalifikowalnych w ramach poddziałania obejmuje w szczególności:

PODGRUPA 1. wydatki kwalifikowalne w ramach pomocy publicznej na projekty badawczo-rozwojowe lub pomocy de minimis

- **koszty bezpośrednie**

- **koszty personelu: badaczy, techników i pozostałych pracowników pomocniczych w zakresie, w jakim są oni zatrudnieni bezpośrednio do realizacji prac badawczo-rozwojowych przy danym projekcie, z zastrzeżeniem, że przez personel projektu rozumie się personel, o którym mowa w podrozdziale 3 pkt 1) ppkt r) Wytycznych**

Koszty te rozliczane są:

- a) **na podstawie wydatków rzeczywiście poniesionych i udokumentowanych, na zasadach określonych w podrozdziale 6.15 Wytycznych**

lub

- b) **metodą godzinowej stawki wynagrodzenia, obliczanej poprzez podzielenie rocznych kosztów zatrudnienia brutto przez 1720 godzin w przypadku osób pracujących w pełnym wymiarze czasu pracy lub przez odpowiedni proporcjonalny odsetek 1720 godzin w przypadku osób pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy, gdzie:**

- **jako roczne koszty zatrudnienia brutto należy przyjąć ostatnie roczne udokumentowane koszty brutto pracodawcy, które mogą być oparte na rzeczywistym wynagrodzeniu danego pracownika lub na średniej kosztów zatrudnienia większej grupy pracowników zatrudnionych na takim samym lub zbliżonym stanowisku (wykonujących zadania o**

zbliżonym charakterze i zakresie obowiązków oraz należących do tej samej grupy zaszeregowania) lub których łączą inne podobne wskaźniki, korelujące z poziomem wynagrodzenia.

W przypadku, gdy roczne koszty zatrudnienia brutto nie są dostępne, można je wyliczyć na podstawie dostępnych udokumentowanych kosztów zatrudnienia brutto lub umowy o pracę, odpowiednio dostosowanych do 12-miesięcznego okresu. Na przykład w przypadku osób nowozatrudnionych należy przyjąć uśrednione ostatnie roczne udokumentowane koszty zatrudnienia brutto pracowników jednostki na takim samym lub zbliżonym stanowisku służbowym (wykonujących zadania o zbliżonym charakterze i zakresie obowiązków oraz należących do tej samej grupy zaszeregowania).

Koszty personelu dotyczące osób, które pracują w niepełnym wymiarze czasu pracy na rzecz projektu, można obliczyć jako stały odsetek kosztów zatrudnienia brutto proporcjonalny do stałego odsetka godzin przepracowanych miesięcznie przy danym projekcie, bez obowiązku ustanawiania oddzielnego systemu rejestracji czasu pracy. Pracodawca wydaje przeznaczony dla pracowników dokument określający ten stały odsetek godzin.

- **1720 oznacza standardową roczną liczbę efektywnych godzin pracy (roczna liczba godzin pracy pomniejszona o godziny pracy przypadające na urlop wypoczynkowy).**

Wyliczenie rocznych kosztów zatrudnienia brutto musi spełniać następujące warunki:

- **zostało dokonane w oparciu o dane za ostatni rok kalendarzowy poprzedzający rok złożenia wniosku o dofinansowanie dla danego projektu lub zostało dokonane w oparciu o dane za ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o dofinansowanie dla danego projektu,**
- **nie może zawierać niekwalifikowalnych składników wynagrodzeń, o których mowa w podrozdziale 6.15 Wytycznych,**
- **zostało zatwierdzone przez głównego księgowego danej jednostki,**
- **stosując stawkę godzinową obliczoną, w sposób o którym mowa powyżej, łączna liczba zadeklarowanych godzin na osobę w danym roku nie może przekraczać liczby godzin użytej do obliczenia tej stawki godzinowej.**

Rozliczenie kosztów wynagrodzeń następuje według ustalonej stawki godzinowej, w zależności od faktycznie przepracowanych godzin w projekcie:

Wynagrodzenie = godzinowa stawka wynagrodzenia pracownika x liczba godzin przepracowanych na rzecz projektu.

Koszty rozliczane metodą godzinowej stawki wynagrodzenia są traktowane jako wydatki poniesione. W ramach projektu nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w celu potwierdzenia poniesienia wydatków, które zostały objęte metodą godzinowej stawki wynagrodzenia.

Zasady weryfikacji wydatków zadeklarowanych według metod uproszczonych zostaną określone w umowie o dofinansowanie.

W ramach danego projektu możliwe jest zastosowanie wyłącznie jednej z powyższych metod rozliczania kosztów personelu.

- **koszty aparatury naukowo-badawczej oraz sprzętu służącego realizacji projektu badawczego, w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu**

Za koszty kwalifikowane uznaje się koszty amortyzacji, obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości oraz na zasadach określonych w podrozdziale 6.12.2 Wytycznych.

- **koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu**

W przypadku budynków za koszty kwalifikowalne uznaje się koszty amortyzacji budynków odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości oraz na zasadach określonych w podrozdziale 6.12.2 Wytycznych.

W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty dzierżawy (raty dzierżawne bez części odsetkowej) oraz koszty wieczystego użytkowania gruntów (opłaty za użytkowanie wieczyste z wyłączeniem odsetek).

- **koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne na warunkach pełnej konkurencji, rozumiane jako:**

- a) **koszty nabycia wyników badań lub prac rozwojowych, pod warunkiem, że:**

- **celem przedsięwzięcia jest prowadzenie dalszych prac badawczo-rozwojowych, zmierzających do opracowania innowacyjnego rozwiązania w oparciu o prace B+R dotyczące nowych właściwości danej technologii lub możliwości jej zastosowania w nowych warunkach związanych z indywidualnymi potrzebami danego przedsiębiorstwa;**
- **wyniki badań lub prac rozwojowych zostały nabyte od: jednostki naukowej, posiadającej przyznaną kategorię naukową co najmniej B (tj. kategorię B lub wyższą); przedsiębiorcy posiadającego status centrum badawczo-rozwojowego w rozumieniu ustawy z dn. 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej oraz posiadającego siedzibę na terytorium RP, konsorcjum naukowemu, konsorcjum naukowo-przemysłowemu, niezależnej jednostce, stanowiącej akredytowane laboratorium (posiadające akredytację Polskiego Centrum Akredytacji) lub notyfikowanemu laboratorium (ujęte w obwieszczeniu ministra właściwego ds. gospodarki w sprawie informacji o notyfikowanych jednostkach certyfikujących i jednostkach kontrolujących oraz notyfikowanych laboratoriach lub ujęte w aktualnym wykazie autoryzowanych jednostek certyfikujących i jednostek kontrolujących oraz autoryzowanych laboratoriów, notyfikowanych Komisji Europejskiej i państwom członkowskim Unii Europejskiej), posiadającym siedzibę na terytorium RP;**

- b) **koszty podwykonawstwa, z zastrzeżeniem, że prace te można zlecić:**

jednostce naukowej, posiadającej przyznaną kategorię naukową co najmniej B (tj. kategorię B lub wyższą); przedsiębiorcy posiadającemu status centrum badawczo-rozwojowego w rozumieniu ustawy z dn. 30

maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej oraz posiadającemu siedzibę na terytorium RP, konsorcjum naukowemu, konsorcjum naukowo-przemysłowemu, niezależnej jednostce, stanowiącej akredytowane laboratorium (posiadające akredytację Polskiego Centrum Akredytacji) lub notyfikowanemu laboratorium (ujęte w obwieszczeniu ministra właściwego ds. gospodarki w sprawie informacji o notyfikowanych jednostkach certyfikujących i jednostkach kontrolujących oraz notyfikowanych laboratoriach lub ujęte w aktualnym wykazie autoryzowanych jednostek certyfikujących i jednostek kontrolujących oraz autoryzowanych laboratoriów, notyfikowanych Komisji Europejskiej i państwom członkowskim Unii Europejskiej), posiadającym siedzibę na terytorium RP.

Zlecenie wykonania części merytorycznych prac w ramach projektu (podwykonawstwo) innym podmiotom niż wskazane powyżej jest dopuszczalne pod warunkiem, że wnioskodawca prawidłowo określił wymagania dotyczące potencjału kadrowego i technicznego (jeśli dotyczy) stawiane potencjalnemu podwykonawcy, któremu zostanie powierzona realizacja części prac B+R w projekcie, co podlega ocenie w oparciu o informacje zawarte we wniosku o dofinansowanie, na etapie oceny projektu w kryterium odnoszącym się do weryfikacji merytorycznego i technicznego potencjału do realizacji projektu.

- **koszty doradztwa wykorzystywanego wyłącznie na potrzeby prac B+R w ramach danego projektu, pod warunkiem wykazania bezpośredniego powiązania pomiędzy zakresem doradztwa a zakresem prac badawczo-rozwojowych zaplanowanych w ramach projektu,**
- **koszty ogólne ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu, w tym:**
  - **koszty materiałów np. surowców, półproduktów, odczynników (w tym koszty dostaw oraz utylizacji zużytych materiałów o ile ich poniesienie w projekcie jest niezbędne do jego realizacji)**
  - **koszty sprzętu laboratoryjnego (zakupy niezaliczane do kategorii środków trwałych, zgodnie z powszechnie przyjętymi zasadami rachunkowości)**
  - **koszty elementów służących do budowy i na stałe zainstalowane w prototypie, instalacji pilotażowej lub demonstracyjnej**
  - **koszty wartości niematerialnych i prawnych zakupionych od podmiotów trzecich na warunkach rynkowych, w formie patentów, licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej: kwalifikowane w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu**

Za koszty kwalifikowane uznaje się koszty odpisów amortyzacyjnych oraz koszty ponoszone w wyniku odpłatnego korzystania z wartości niematerialnych i prawnych (np. opłaty licencyjne, najem)

- **koszty odpisów amortyzacyjnych od wartości niematerialnych i prawnych, które zostały wytworzone na indywidualne potrzeby beneficjenta i nie są powszechnie dostępne w sprzedaży, mogą być kwalifikowalne wyłącznie w pod warunkiem, że te wartości niematerialne i prawne zostały nabyte od: jednostki naukowej, posiadającej przyznaną kategorię naukową co najmniej B (tj. kategorię B lub wyższą); przedsiębiorcy posiadającego status centrum badawczo-rozwojowego w**

rozumieniu ustawy z dn. 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej oraz posiadającego siedzibę na terytorium RP

Koszty ogólne rozliczane są:

a) **na podstawie wydatków rzeczywiście poniesionych i udokumentowanych**
lub

b) **metodą stawki ryczałtowej w wysokości równej 10% bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych projektu, w części dotyczącej kosztów badań przemysłowych i prac rozwojowych lub prac rozwojowych (tj. koszty w ramach podgrupy 1), z zastrzeżeniem, że koszty ogólne i koszty usług zleconych są wyłączone z podstawy naliczania kosztów ogólnych**

Koszty rozliczane metodą stawki ryczałtowej są traktowane jako wydatki poniesione. W ramach projektu nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w celu potwierdzenia poniesienia wydatków, które zostały objęte metodą uproszczoną.

Zasady weryfikacji wydatków zadeklarowanych według metod uproszczonych zostaną określone w umowie o dofinansowanie.

W ramach danego projektu możliwe jest zastosowanie wyłącznie jednej z powyższych metod rozliczania kosztów ogólnych.

➤ **koszty realizacji studium wykonalności oznaczającego ocenę i analizę potencjału projektu, które ma wesprzeć proces decyzyjny poprzez obiektywne i racjonalne określenie jego mocnych i słabych stron oraz możliwości i zagrożeń z nim związanych, zasobów, jakie będą niezbędne do realizacji projektu, oraz ocenę szans jego powodzenia, kwalifikowalne w wysokości do 80 tys. PLN**

➤ **koszty podnoszenia kwalifikacji przez personel badawczy projektu: koszty udziału w specjalistycznych szkoleniach, konferencjach, wizytach studyjnych krajowych i zagranicznych personelu badawczego zatrudnionego bezpośrednio do realizacji projektu pod warunkiem wykazania bezpośredniego związku z przedmiotem danego projektu – koszty kwalifikowane wyłącznie w ramach pomocy de minimis**

➤ **koszty najmu i leasingu środków trwałych, w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu, na zasadach określonych w podrozdziale 6.12.3 Wytycznych – koszty kwalifikowane wyłącznie w ramach pomocy de minimis**

W przypadku leasingu (finansowego lub operacyjnego) koszt kwalifikowany stanowi kwota przypadająca na część raty leasingowej wystawionej na rzecz beneficjenta związanej ze spłatą kapitału (bez części odsetkowej i innych opłat) przedmiotu umowy leasingu. Nie stanowi kosztu kwalifikowanego leasing zwrotny. W przypadku kosztów leasingu maksymalna kwota wydatków kwalifikowanych nie może przekroczyć rynkowej wartości dobra będącego przedmiotem leasingu.

➤ **koszty poniesione na instrumenty zabezpieczające realizację umowy o dofinansowanie, o których mowa w podrozdziale 6.11 Wytycznych – koszty kwalifikowane wyłącznie w ramach pomocy de minimis**

➤ **koszty analiz obejmujących badanie stanu techniki przez rzeczownika patentowego, jako koszt dokumentacji niezbędnej do przygotowania projektu, w zakresie informacji podlegających weryfikacji na etapie oceny**

projektu w kryterium odnoszącym się do kwestii własności intelektualnej – koszty kwalifikowane wyłącznie w ramach pomocy de minimis;

USŁUGI ZLECONE:

Wybrane kategorie kosztów bezpośrednich, o których mowa powyżej, mogą być ponoszone jako koszty usług zleconych, rozumianych jako koszty usług zleconych stronie trzeciej, w zakresie realizacji części merytorycznych prac w ramach projektu oraz koszty zasobów udostępnianych przez strony trzecie, które obejmują:

- *podwykonawstwo (np. w ramach kosztów badań),*
- *inne usługi zleczone (np. w ramach kosztów doradztwa lub kosztów studium wykonalności).*

W ramach usług zleconych należy wykazywać: umowy cywilnoprawne z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej, umowy z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą.

Koszty usług zleconych są wyłączone z podstawy naliczania kosztów pośrednich w projekcie.

W przypadku projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych przed 1 stycznia 2018 r. z podstawy naliczania kosztów pośrednich wyłączone są tylko koszty podwykonawstwa obejmujące umowy cywilnoprawne z osobami prawnymi oraz umowy o dzieło z osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą (tj. w przypadku tych projektów koszty umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej oraz umów zleceń z osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą nie pomniejszają podstawy naliczania kosztów pośrednich).

- **koszty pośrednie**

Koszty pośrednie rozumiane są jako koszty operacyjne ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu. Katalog tych kosztów obejmuje:

- *koszty związane z utrzymaniem linii technologicznych, instalacji pilotażowych / demonstracyjnych i podobnych, w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane w projekcie,*
- *koszty wynajmu budynków, lokali i powierzchni laboratoryjnej, tj. powierzchni przystosowanej do przeprowadzania badań np. ze względu na wymagane certyfikaty lub zastosowane systemy zabezpieczeń – bez aparatury badawczej,*
- *koszty pośrednie, których katalog został określony w rozdziale I, pkt. 2, Załącznika nr 7 do SzOOP.*

Koszty pośrednie rozliczane są na zasadach określonych w podrozdziale 7.5 Wytycznych oraz rozdziale I załącznika nr 7 do SzOOP.

Koszty pośrednie rozliczane są metodą stawki ryczałtowej w wysokości równej 25% bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych projektu, w części dotyczącej kosztów badań przemysłowych i prac rozwojowych lub prac rozwojowych (tj. koszty w ramach podgrupy 1), z zastrzeżeniem, że koszty usług zleconych są wyłączone z podstawy naliczania kosztów pośrednich.

W odniesieniu do projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych przed 1 stycznia 2019 roku zastosowanie mają następujące zasady:

- **koszty pośrednie w ramach pomocy publicznej na projekty badawczo-rozwojowe:**
  - kwalifikowane są w wysokości do 17% całkowitych bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych projektu oraz rozliczane są na podstawie wydatków rzeczywiście poniesionych i udokumentowanych (dotyczy projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych przed 1 stycznia 2018 roku)
  - w wysokości równej 17% całkowitych bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych projektu, rozliczane metodą stawki ryczałtowej, na zasadach określonych w podrozdziale 7.5 Wytucznych oraz rozdziale I załącznika nr 7 do SzOOP (dotyczy projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursu ogłoszonego w 2018 roku),
- **koszty pośrednie w ramach pomocy de minimis: w wysokości równej 17% całkowitych bezpośrednich wydatków kwalifikowalnych projektu, rozliczane metodą stawki ryczałtowej, na zasadach określonych w podrozdziale 7.5 Wytucznych oraz rozdziale I załącznika nr 7 do SzOOP.**

W odniesieniu do projektów wybranych do dofinansowania w konkursach ogłoszonych po 1 stycznia 2018 roku zastosowanie ma zasada, zgodnie z którą w przypadku, gdy w projekcie nie przewiduje się kwalifikowania wydatków w ramach kategorii obejmującej koszty personelu, koszty pośrednie nie stanowią wydatków kwalifikowalnych w tym projekcie (dotyczy każdego rodzaju pomocy).

Uproszczonych metod rozliczania wydatków nie można stosować w przypadku, gdy realizacja projektu jest zlecona w całości wykonawcy zgodnie z podrozdziałem 6.5 Wytucznych.

W odniesieniu do projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych przed 1 stycznia 2018 roku zastosowanie ma następująca zasada: W ramach jednego projektu możliwe jest zastosowanie wyłącznie jednej ze wskazanych metod rozliczania kosztów pośrednich, tj. nie dopuszcza się możliwości rozliczania części kosztów pośrednich na podstawie wydatków rzeczywiście poniesionych (w ramach pomocy publicznej na projekty badawczo-rozwojowe), a w pozostałej części – rozliczania tych kosztów za pomocą stawki ryczałtowanej (w ramach pomocy de minimis). Wybór metody rozliczania kosztów pośrednich powinien wynikać w szczególności ze specyfiki danego projektu oraz możliwości uzyskania wsparcia z pomocy de minimis w wysokości zgodnej z limitami, wynikającymi z właściwych przepisów prawa dotyczących zasad udzielania tej pomocy.

PODGRUPA 2. wydatki kwalifikowalne w ramach pomocy publicznej dla MŚP na wspieranie innowacyjności lub pomocy de minimis – obejmująca koszty przygotowania wyników fazy badawczej do zastosowania w działalności gospodarczej, kwalifikowane w wysokości do 20% kosztów kwalifikowanych projektu

- **koszty bezpośrednie**
  - **koszty uzyskania, walidacji i obrony patentów i innych wartości niematerialnych i prawnych w zakresie:**
    - **przygotowania zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego przez zawodowego pełnomocnika, który zgodnie z przepisami obowiązującymi w danym kraju jest uprawniony do**

występowania przed właściwym organem ochrony własności przemysłowej

- zgłoszenia przez zawodowego pełnomocnika wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego do właściwego organu w celu uzyskania ochrony przyznawanej przez krajowe, regionalne, unijne lub międzynarodowe organy ochrony własności przemysłowej
- zakupu, w związku z przygotowaniem zgłoszenia, zgłoszeniem, analiz i ekspertyz prawnych, ekonomicznych, marketingowych i technicznych dotyczących przedmiotu zgłoszenia lub postępowania, w tym w zakresie wyceny wartości własności intelektualnej, perspektyw rynkowych i uwarunkowań prawnych komercjalizacji oraz zarządzania w przedsiębiorstwie prawami własności przemysłowej

oraz koszty opłat związanych ze zgłoszeniem

- pozostałe koszty przygotowania wyników fazy badawczej do zastosowania w działalności gospodarczej, jako koszty kwalifikowane wyłącznie w ramach pomocy de minimis, w zakresie:
  - badania rynku dla nowego lub istotnie ulepszanego rozwiązania,
  - opracowania procedur dotyczących wykorzystywaniem rynkowym danego rozwiązania
  - certyfikacji
  - wzornictwa.

W odniesieniu do projektów wybranych do dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych przed 1 stycznia 2019 roku zastosowanie ma zasada, zgodnie z którą koszty przygotowania wyników fazy badawczej do zastosowania w działalności gospodarczej nie podlegają wyłączeniu z podstawy naliczania kosztów pośrednich.

b) kolumna dotycząca wydatków niekwalifikowalnych w brzmieniu:

Katalog specyficznych wydatków niekwalifikowalnych dla poddziałania obejmuje w szczególności:

- wkład własny w formie niepieniężnej, za wyjątkiem kosztów amortyzacji aparatury badawczej oraz sprzętu służącego realizacji projektu badawczego, w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu,
- wydatki na zakup gruntów,
- wydatki dotyczące produkcji masowej lub działalności handlowej,
- wydatki w zakresie postępowań sądowych w sprawach dotyczących ochrony praw własności intelektualnej,
- wydatki związane z przygotowaniem wyników fazy badawczej do zastosowania w działalności gospodarczej, przekraczające 10% kosztów kwalifikowalnych projektu,
- koszty związane z szerokim rozpowszechnianiem wyników projektu podczas konferencji lub za pośrednictwem publikacji, ogólnodostępnych baz bądź oprogramowania bezpłatnego lub otwartego,

otrzymuje brzmienie:

Katalog specyficznych wydatków niekwalifikowalnych dla poddziałania obejmuje w szczególności:

- *wkład własny w formie niepieniężnej, za wyjątkiem kosztów amortyzacji aparatury badawczej oraz sprzętu służącego realizacji projektu badawczego, w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu,*
- *wydatki na zakup gruntów,*
- *wydatki dotyczące produkcji masowej lub działalności handlowej,*
- *wydatki w zakresie postępowań sądowych w sprawach dotyczących ochrony praw własności intelektualnej,*
- *wydatki związane z przygotowaniem wyników fazy badawczej do zastosowania w działalności gospodarczej, przekraczające 20% kosztów kwalifikowalnych projektu,*
- *koszty związane z szerokim rozpowszechnianiem wyników projektu podczas konferencji lub za pośrednictwem publikacji, ogólnodostępnych baz bądź oprogramowania bezpłatnego lub otwartego,*
- ***koszty pośrednie w ramach kategorii kosztów dotyczących przygotowania wyników fazy badawczej do zastosowania w działalności gospodarczej.***

2) w części dotyczącej poddziałania 1.2.2:

a) w kolumnie dotyczącej wydatków kwalifikowalnych zapis w brzmieniu:

- *wydatki na zakup aparatury naukowo-badawczej zaliczanej do środków trwałych, wydatki na modernizację posiadanej aparatury naukowo-badawczej, urządzeń i innych składników wyposażenia laboratoriów wraz z kosztem ich instalacji i uruchomienia*

otrzymuje brzmienie:

- *wydatki na zakup aparatury naukowo-badawczej zaliczanej do środków trwałych, urządzeń i innych składników wyposażenia laboratoriów wraz z kosztem ich instalacji i uruchomienia*

b) w kolumnie dotyczącej wydatków niekwalifikowalnych po zapisie w brzmieniu:

- *koszty nabycia używanych środków trwałych przez przedsiębiorstwa inne niż MŚP*

dodaje się zapis w brzmieniu:

- ***koszty remontów***

3) w części dotyczącej działania 2.1 w kolumnie dotyczącej wydatków niekwalifikowalnych po zapisie w brzmieniu:

- *wydatki na zakup kiosków multimedialnych*

dodaje się zapis w brzmieniu:

- ***dodatkowo w poddziałaniu 2.1.1:***
  - ***wydatki na tworzenie i rozwój platform regionalnych w zakresie dostępu do e-usług (nie dotyczy projektów pozakonkursowych w ramach typu projektu C),***
  - ***wydatki związane z przygotowaniem wzorów dokumentów elektronicznych oraz formularzy elektronicznych, do opracowania których właściwe są organy centralne,***
  - ***wydatki na zakup lub wytworzenie oprogramowania / narzędzi informatycznych, dostępnych dla administracji publicznej w sposób nieodpłatny***